

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI LAP.

Megjelenik hétfő és csütörtök kivételével minden nap.

A bajai függetlenségi és 48-as part hivatalos közlönye.

Szerkesztőség: és Kiadóhivatal: Bende Imre-u. 3. sz. HIRDETÉSEK a szerkesztőségben és a kiadóhivatalban vártatnak fel.	Társ szerkesztő: Wagner Antal	Laptulajd. és fel. szerkesztő Dr. Valentin Emil	Főmunkatársak: Dr. Nyiraty János Dr. Fehérváry Dezső agyvédek.	Előfizetési árak: Évesz évre 10 kor. Vidékre 16 kor. Egyes szám ára 4 fillér.
--	---	---	---	--

A sajtószabadság ellen.

Sikerült tehát a sajtószabadságon egyet lóditani. És most azt hiszik, hogy már megmentették a hazát, az erkölcsöt, a közrendet és kérem szépen, akár hiszik, akár nem, a magánbecsületet. Visszavonhatatlanul megmentettek mindent. Most már nyugodtan hajthatjuk álomra a fejünket, nem lesz többé semmi baj. Hiszen örökdió a derék, a kiváló bajai munkapárt a szegény ember legdrágább kincse fölött, a becsületére vigyáz. De argus szemekkel örökdió ám a jó izlés felett is.

A lap utcai elárúsítása tehát be van tiltva. Igaz, hogy az 1848. XVIII. t. c. 45. paragrafusát félremagyarázza a betiltó végzés indokolását író törvény-magyarázó, mert a hivatkozott paragrafus szószerint így szól:

„Az úgynevezett házalók, vagy zúgkönyv árulók az illető rendőri hatóság alá tartoznak.“

Tehát házaló zúgkönyvárulókról van szó a törvényben és az újság elárúsításról nem is beszél a törvény. Egyébként is egy kissé erőszakosan reakciósan magyarázzák a különben liberális sajtótörvényt, de azért nincsen baj: a bajai munkapárt megint csak hü volt önmagához.

Egyébként nem beszélünk sokat. Minden további kommentár nélkül közreadjuk a betiltó véghatározatot és annak remekbe készült indokolását.

Ime Itt az írás, olvassátok:

Véghatározat.

»A Nape című politikai napilap utcai elárúsítására vonatkozólag a 15169/kig. 1911. sz. alatt az általános beszerzési és szállítási részvénytársaság hirlaposztálya és a 18886

kig. 1911. sz. alatt Lukács Viktor bajai lakos részére kiadott engedélyt az 1848. évi XVIII. t. c. 45. §-a és az 1867. évi június hó 26-án 1731. R. sz. alatt kelt belügyminiszteri körrendeletben biztosított jogomnál fogva ezenel visszavonom, s utasítom a rendőrkapitányságot, hogy jelen rendeletem végrehajtására a legszigorubbán ügyeljen fel.

Indokok.

Az 1848. évi XVIII. t. c. 45. §-a és a törvény alapján kibocsátott miniszteri rendeletek figyelemmel azon ténykörülmenyre, hogy a lapok utcai elárúsítása kiválóan alkalmas arra, hogy a sajtótermékek oly egyének kezébe kerüljenek, a kik nem bírnak elegendő intelligenciával arra, hogy a törvényes állapotot a törvénytől, a jogosat a jogtalantól megkülönböztetni képesek lennének, a sajtótermékekkel való hízalást és azok utcai elárúsítását a hatóság felügyelete alá helyezte. Ezen rendelkezésből önként folyik a hatóság azon kötelessége, hogy oly sajtótermékektől, a melyek az 1848. évi XVIII. t. c. 1. §-ában biztosított szabadsággal visszaélve, a jóízű és a törvények által megvont határokat átlépik, a hatósági támogatást megtagadja.

Ezen kötelességből kifolyólag »A Nape« c. politikai napilapról, a melyben nap-nap után oly sajtótermékek látnak napvilágot, a melyek az uralkodó személyét, a magánbecsületet és a jóízűt sértik, a törvény, hatóságok és a hatósági közegek ellen izgatnak, az utcai elárúsítást engedélyt megvonni kellett.

Ezen véghatározatom ellen a kézbesítéstől számított 15 nap alatt a hivatalomnál benyújtandó és a m. kir. belügyminiszteriumhoz intézendő felelőzésnek van helye.

Miről a rendőrkapitányság és az érdekeltek ezennel értesítettek.

Tallózás a zárószámadásban.

A Fötér.

A Fötér rendezéséről már egész legendák vannak forgalomban. Már az idegenek is, ha Bajára jönnek, azt kérdezik, van-e már legújabb főtérrendezési tervünk? Mert mindig és mindig csak a tervezeténél tartunk.

A zárószámadásban lapozgatva, ott találunk egy tetelt a főtérrendezési alapról is. Ez az alap ma 34128 K 98 fillér. Ugyebár, ami azt illeti, ez már egészen tekintélyes kis summa? Ilyen összeggel lehetne már valamihez kezdeni. Mert hiszen 1911. esztendőben is növekedett az összeg és számításunk szerint elérte már a 40000 koronát is.

És még sem lehet semmihez sem fogni, még sem kezdik meg a Fötér rendezését. Az idén is csak ugy van, mint volt eddig mindig, minden más esztendőben. Télen arról beszéltek, hogy tavaszra hozzá fognak a munkához, tavaszkor tervezgettek és bejelöltünk a nyárba. Nyáron meg spekulálunk egy kicsit és ime, itt van megint az ősz, amikor ilyen nagyszabású munkához dehogyan is szabad hozzáfekedni. Hiszen a tél küszöbénél jutunk már és most már nem lehet azt a teret feladni, amely piac céljait is szolgál. És így megy ez esztendőről-esztendőre folyton-folyvást. És miért hűződik ez a kérdés így soká, ilyen nagyon, akár csak a rétestészta?!

Most 40000 korona van együtt, azzal valahogyan, valamiképpen, elég tetszetősen rendbe lehetne hozni a teret. Csak hogy minálunk úgy van, hogy csinálnak terveket anélkül, hogy az anyagi erőnkkel számolnának. Így vagyunk a Fötér rendezésével is. Most már megvan a terv, elkészült, csak hogy olyan az, — amint értesülünk — hogy százezer koronánál is többet emésztene fel. Így aztán megint eljutottunk oda, ahova oly gyakran jutunk:

Van tervünk, szép tervünk, csak egyetlen kis hibája van: kivihetetlen. Kivihetetlen azért, mert a terv költségvetésénél és készítésénél nem számolt anyagi erőhöz. Mert 40000 koronából — ugyebár — nem igen lehet 140000 koronát kisorsfolni.

Pedig hát ami azt illeti, a Fötér rendezése már szinte sürgős. Hogy aztán mikor lesz mégis meg, az már más kérdés. Alighanem még jó pár esztendő múlva.

A közvilágítás

ugyebár, nem a legjobb, nem is a legfényesebb Baján. Szörnyen nagy jóakarattal kell már ahhoz, hogy valaki ráfogja, hogy elfogadható. Talán a főbb utcákon még valahogyan megjárja. Már úgy értem a főbb utcákat, aho-

Az állandóan melegítő
„METEOR“
KÁLYHÁK
a legjobbak és leg-
tökéletesebbek!
Kevés fűtőanyag, nagy fűtő-
képesség!

Minden tüzelőanyagra és minden fűtési célra alkalmasak! Kapható úgy egyszerűbb, mint díszesebb kivitelben! Érdig 700,000 darab van forgalomban. Minden eredeti „Meteor“ kettős csillag védjeggyel van ellátva. Óvakodjunk tehát az értéktelen utánzatoktól!

Eredeti METEOR kályhák Baján csakis:

Drescher Gyula
kereskedésében kaphatók.

nagy a közlekedés. De már a mellékutcákon restelni valóan gyatra. A legtöbb esetben semmilyen. Megesik, hogy egy olyan nagy darab utvonalon, mint a járásbírósgától a a Spitzer-féle szeszgyárig két lámpa ég. Az egyik ég a Sütő-utca sarkán, a másik pedig a szeszgyárnál. A közbeeső lámpák búsan, sötétbe burkolódzva szégyenlik magukat, hogy ez közvilágítás. És így van ez a város minden részében.

Ha már az előirányzott 15282 koronával 17447 korona 18 fillért kiadnak gázvilágításra, csinálják azt úgy, hogy a mellékutcákban se kellessék a pótdátó fizető polgárnak gyufát gyújtania, ha megakarja keresni azt a lámpát, amelynek az volna a hivatása, hogy eloszlassa az éj sötétjét.

Telefonhírek.

Budapest, 1911. szeptember 12

A képviselőház ülése.

Ma újabb beérkezett kérvényekre újabb névszerinti szavazásokat rendeltek el. Aztán névszerinti szavazások voltak, majd Paizs Gyula Kossuth párti képviselő beszélt a katonai javaslatok ellen. Apponyi álláspontjára helyezkedik. Szemrehányást tesz Lukács Lászlónak, hogy az ország teherbíróképességét nem vette figyelembe. Polemizál Hazai honvédelmi miniszterrel és végül határozati javaslatot ad be az önálló nemzeti hadsereg érdekében

Khuen — a modernista.

Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök reflektálva a Pol. Corr. legutóbbi cikkére azt mondja, hogy csodálkozik az ellenzéken, hogy ő tőle még mindig az elcsépelet, régi, használaton kívül levő politikai trükköröket várják, mint házfelozlatás, házszabály rezeviz. Nagyon naiv az ellenzék, ha tőle ilyen divatja mult fogásokat vár. Olvasson az ellenzék modern színműveket, ott majd meglátja, hogy vannak merész fordulatok és váratlan meglepetések.

A kolera

már Bácskában is szedett áldozatot. Csurogon Farkas Mihály munkás kolera gyanus tünetek között meghalt.

Budapesten ma két újabb koleramegbetegedés történt. — Temesváron egy ismeretlen nevű, Polából érkezett tengerészkatona halt meg kolerában.

Habár Mihályra,

akinek a koliciós kormányral volt sajtópere, a kir. Curia összbüntetésként hét hónap fogházat és 1200 korona pénzbüntetést rótt ki.

Kitört az Aetna.

Katániból jelentik, hogy az Aetna kitört és a láva 9 falut pusztított el.

NAPIHIREK.

A járványkórház. A belügyminiszter ma sürgősen leirt a városhoz, hogy jóváhagyja a közgyűlés azon határozatát, amelyben ki mondja, hogy a város beszeresze egy Döcker-féle barakkorházat. A miniszter felhívja a várost, hogy a Döcker-féle barakkorházat sürgősen szerezzze be, amely költségeinek felét a felterjesztendő számla alapján vissza fog a városnak téríteni.

A járványbizottság szombaton délután ülést tartott, amikor is kimondotta, hogy Kisbuda és Szentjánoson a közgyűlés utólagos jóváhagyása reményében Norton kutakat furat, a főtéri régi kútat feltárja és szivattyúval látja el, az utcáknak a Sugovica vízzel való locsolását beszünteti, kocsirol, utcákon halat árusítani betiltja, a Mátyás király téri posolya megszüntetése iránt sürgősen intézkedik és a temetőben hullaházat létesít. Csupa olyan intézkedés, amelyet koleraveszedelem nélkül is meg kellett volna tenni.

Az új színtársulat. Előttünk fekszik annak a színtársulatnak a névsora, amely jövő esztendőre nálunk fog működni, 6 néven kívül csupa új névvel találkozunk. Új és ismeretlen nevekk. Hogy azok az új tagok hogyan válnak be, az majd később dől el. A névsor ez: Nők: Kovács Lilly szubrett, Kiss Cecil szubrett, Vársárhelyi Tesza koloratur, Tóth Lenke vigjátéki szubrett, Martinek Ilona énekes naiva, Harsányi Gizella hősnő, Halasi Mariska szende, Károlyi Ibolyka naiva, Kendi Boriska drámai anya, Halasiné Etel operettkomika, Tisztainé Mari segédkomika és 12 kardalosnő. Férfiak: László Gyula hős és jellemszínész, Szabó Gyula operett-buffó, Kertész Lajos operett-buffó, Szabadkai József operett-buffó, Kormos Ferenc síheder, Szécsi Ferenc énekes bonvivan, Réthelyi Ödön énekes bonvivan, Sárosi Gyula baritonista, Járai Sándor tenorista, Hevesi Miklós szerelmes színész, Tallián László szerelmes színész, Horváth József apaszínész és 12 kardalos.

A zuhanyfürdő a gőzfürdőben még szeptember hó 15-ig tart.

A gombosi Duna hid ügye. A gombosi Dunahidat, mint értesülünk, november 9-én adják át a közforgalomnak.

Apagyilkosság. Jankovits András bezdáni lakos mértéketlenül szerette a szesz. Ittas állapotban családját is gyakran bántalmazta. Az elmúlt napokban ismét részegen tért haza és belekötött feleségébe, kire kést emelt. A szorongatott asszony kiabálására 17 éves fia vasvillával anyja segítségére sietett és többször úgy ütötte fejbe atyját, hogy az ütésektől atya szörnyet halt. A fiú és az anyja önként jelentkeztek a hatóságnál.

Telekátengedések. Öt teleknek az átengedését határozta el a város törvényhatósági bizottsága különféle közgyűléseken. Ezeket a határozatokat most jóváhagyta a belügyminiszter.

Megkövezett korcsmá. Mayer Jakab korcsmáros két vendégével: Hellenbárt Tamással és Heller Ferenczel kedélyesen iddógáltak Mayer bacsbokodi korcsmá helyiségében, amikor egyszerre csak sűrű kopogást hallottak. Olyant, mintha valami nagy jégverés volna. De aztán reszegeve-ropogva zúzódtak be az ablakok is. Az történt, hogy Pollák (Csaba) István és János, Hangya Mátyás, Angyal János és Horváth József téglákkal és kövekkel valóságos ostromot rendeztek a korcsmáépület ellen. A nagy kődobálásra kiment az utcára Mayer, HellenbARTH és Heller és el akarták az ostromlókat kergetni.

Ezek azonban visszaverték a vöröséget, akárom mondani a korcsmá népét, úgy, hogy Mayer, HellenbARTH és Heller zúzott tagokkal, véres fejjel vonultak vissza. Mindhárman súlyos sebesülést szenvedtek. Az ostromlók ellen megindították az eljárást.

Tűz volt szombaton a szomszédos Bajaszentistvánon. Egy szalmakazal égett le, de úgy bevilágított a városba, mintha Isten tudja milyen nagy veszedelem volna.

Hogy mulatnak Bácsalmáson? Az elmúlt vasárnap éjjel nagy dárídót csapott Almáson Koletity István vendéglőjében két vendég Nimcsevics Mihály és Balazsics Márkó. Természetesen hangással mulattak s hajnal felé azzal is kísértették magukat haza. A hangász utközben azonban pénzt kívánt a zenekíséretért s a mulatók azzal az indoklással, hogy az urak sem fizetnek — nem akartak fizetni. Rajcsics István hangász viszont pénz nélkül nem akart huzni, mire Nimcsevics és Balazsics botjaikkal összeverték. Rajcsics ezzel a fizetéssel nincs azonban megelégedve s bántalmazói ellen a feljelentést megtette.

Életet akart menteni. Tegnapielőtt — mint apatini tudósítónk jelenti — egy ember furdott a Dunában, aki a víz alá merült egy uszályhajó közelében. Klöcker Miklós hajólegény az elmerülő után a vízbe ugrott, hogy azt megmentse. Az életet menteni akaró hajólegény — valószínűleg rosszul ugrott — a víz alá bukott és bár tetszai azonnal keresésére indultak, nem tudták megtalálni. A Dunába fulladt. Az az ember, akit Klöcker ki akart menteni, minden baj nélkül jutott a partra. Ma délután Vajszkán Klöcker Miklós hulláját a halászkok kifogták a Dunából és értesítették erről az apatini csendőrséget. Klöcker 29 éves volt, nagybecskereki járási Erneszt-háza községi illetőségű hajólegény.

Francia szokás. Hazánkban az ifjuság ezrei, ha elhagyják az iskolát, valósággal tudnak a hivatali pályára. Franciaországban ezrével találunk érettségizett embereket, akik vagy önállóitják magukat, vagy valamelyik kereskedői, vagy ipari pályára mennek. Nem is csoda, hiszen itt a kormány milliókat áldoz könyvtárakra, s így az ifjuság új és életre való eszméinek sokaságát, amelyek látókörét szélesítik s nincsenek kényszerítve arra, hogy szegényesen fizetett hivatalnokok legyenek. Igazi áldásnak kell tekintenünk Tolnai Világvilágjának 25 kötetű tervezett Lexikon vállalkozását, amely lehetővé fogja tenni, hogy mint a francia ifjuság jóformán ingyen, persze minden kormánytámogatás kizárásával, kincset érő tudományhoz és irodalomhoz jusson. Mondhatjuk, hogy ingyen adja majd azt a lexikont, mert aki előfizetője a Tolnai világvilágjának, az egy hatalmas, nagy kötetet, — mint értesülünk — becsületesen bekötte, 370 oldal terjedelemben, 3 koronáért jut majd a gyönyörű műhöz.

Számos orvosi tapasztalat bizonyítja, hogy egy-egy borospohárnai **Ferencz József**-késervesz naponkinti használata már 5-6 nap múlva a testsúly lassu csökkenését idézi elő, a nélkül, hogy ezzel egyidejűleg elerőtlenedés, vagy az emésztés megzavarása állana be.

Ha az évtizedek óta bevált Ferencz József gyógyforrások 3-4 heti ivókúrájával együtt naponkinti és folytatógos testgyakorlatok is végeztenek, ak-

kor az olyan időrabló és költséges fürdözések majdnem minden egyes esetben mellőzhetők, mert a **soványító eljárás** ezzel a leggazdagabb sós ásványvízzel otthon is kitűnő eredménnyel végezhető. A legjobb erről a házi orvos véleményét megkérdezni.

Az egész világon elismert Ferencz József keserűvíz csak tiszta természetes állapotban kerül szétküldésre és gyógyszerárakban, drogériákban valamint fűszerkereskedésekben kapható.

Segédszerkesztő:

FODOR KÁROLY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma 101

Járványok idején és minden időben semmi sem biztosítja jobban az egészséget, mint a jó és emésztőképes gyomor, meg a tiszta ivóvíz. Kiváló eszköz erre

|| = a mohai = ||

„ÁGNES“

FORRÁS

természetes szénsavdús ásványvíz, mint föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyszernél fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor, légcső és húgyszervi betegeknek.

|| = Kedvelt borvíz = ||

Főraktár:

BAJÁN,

Stampfl Jenő úrnál.

Cipész-üzlet
átvétel.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy a régi **Weisz Henrik-féle** úri és női

cipész-üzletet

átvéve, a magam régen fenálló jónevű üzletével egyesítve, az Erzsébet királyné utcában volt saját üzletemet is áthelyeztem a **Központi Szálloda** épületében tovább vezetem és tovább is azon fogok igyekezni, hogy elegáns kivitelű, jó és szolid munkával szolgáljam ki t. megrendelőimet.

Raktáron tartok mindennemű, saját készítményű úri és női cipőket.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri

kitűnő tisztelettel

Szilágyi Sándor

úri és női cipész.

Értesítés!

Van szerencsém a mérleghasználó közönség becses tudomására hozni, hogy a

hitelesítés

alkalmából visszaautasított mérlegeket, a legolcsóbb árban javítom és hitelesíttetem. Továbbá ajánlom a raktáromon levő

mérlegeket és súlyokat.

Tisztelettel **Kapóts N.** mérlegkészítő.

Egy jó fiú

órák tanoncnak **fizetéssel** felvétetik

Heks Gábornál Baján

Mátyás király-tér.

Kapható **PREISZ BÉLA** bőrkereskedésében Baján.

ZONGORÁK

— **ÉS PIANINÓK** —

legszilárdabban vásárolhatók

Uj. Wagner Antal

zongora-teremben

BAJÁN.

Bácsmegeye legrégebb és legnagyobb zongora-
:: raktára ::

Tíz éves írásbeli
:: szavatosság! ::

Legelőnyösebb
fizetési feltételek! :

Három-négy középiskolát végzett fiú

tanulóul

felvétetik

Penger Vince fényképésznél
Baja.

HIRDETÉSEK

felvétetnek — a kiadóhivatalban.

Azt minden kereskedő tudja, hogy a „**KRAMMER**“ féle összes rendszerű mérlegei pontosságra mindenverseny felülmul!

Legolcsóbb

bevásárlási forrás!

Mérleg javítások rendkívül leszállított árakon. Nagy minta raktár a legújabb rendszerű és a magyar királyi mértékügyi intézet által jóváhagyott mintáim szerint készített mérlegekből.

Minden általam javított mérlegért két évi garanciát vállalok — öreg mérlegeket a legmagasabb árban becserelek.

KRAMMER J.

egyensúly, tizedes és százados hidmérleggyártó

— BAJA. —

Tartozkodjunk a lakatos konkurenciától, aki a mérleg szerkesztést tönkre teszi!

SCHÄTZ JÓZSEF budapesti sörnagykereskedő helybeli főlerakata
STAMPFL JENŐ CÉGNÉL.

„Góliát Maláta gyógyászó”

a leghíresebb egyetemi tanárak által javalva, mint hatásos szer vérszegénység, idegesség, emésztési zavarok, álmatlanság és gyöngeség ellen; továbbá ajánlva van lábadozóknak és különösen szoptató nőknek.

Góliát Maláta gyógyászó I palack . . . . . 40 fillér.
Király salon sör I palack . . . . . 36 fillér.

Üres üvegek 10 fillérért vétetnek vissza.

10 üvegen felüli rendelések házhoz szállíttatnak.

E különleges sörök a DREHER ANTAL és az Első Magyar Részvényserfőzde Kőbányai Sörfőzde gyártmányai.
Jeghen hűtött palackok is kaphatók.

BÜTOR

legegyszerűbb és legegánsabb kivitelben készpénzért és részletfizetésre legolcsóbban beszerezhető:

HAAS és WEISZ cégnél BAJA

a Bajavidéki Takarékpénztár épületében, a városháza épülettel szemben.
Telefon szám: 143. Meghívásra azonnal jövünk! Telefon szám: 143.

Kárpitos-munkákat és tervszerinti lakberendezéseket elvállalunk.

Egy női és egy férfi

templomülés a bajai izraelita templomban eladó. Felvilágosítás kapható Attila-utca 19. szám alatt.

A Bárány Szálloda

kellemes

nyári helyiségében

minden este s minden ünnep és vasárnap BURGER ARTUR első rangú tamburás zenekara hangversenyez.

Naponta frissen csapolt sör. Minden délelőtt különféle friss villásreggelik. Kitűnő italok, izletes ételek.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri

kitűnő tisztelettel

Horváth János
vendéglős.

ETERNIT-PALA

HATSCHÉK SZABADALMA

a jelenkor legjobb tetője

könnyű, törhetetlen, fagy-, vihar- és tűzmentes.

vörös-, fehér- és szürke színekben

Tervrajzzal és költségvetéssel díjtalanul szolgál:

GOLDSCHMIDT LAJOS

épületanyag és tűzifa kereskedő

Eternit-pala egyedélarusító Baja város és területére.

TELEFON SZÁM 88.

A Szegedi Kereskedelmi és Iparbank bajai fiókjintézet

(Drescher Gyula-féle házban)

elsőrendű feltételek mellett nyújt

jelzálogkölcönöket

főldre 10-től 65 évig terjedhető annuitásokkal, vagy tiszta kamatozású alapon. A kölcsönök lebonyolítása simán, gyorsan, a legmérsékeltebb költségekkel és a felek iránti legmesszebb menő előzékenységgel történik.